

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2015-06-16
Stockholm

Mål nr
M 11808-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-12-03 i mål nr M 646-14, se bilaga A

KLAGANDE

1. K-E.L

2. G.M

Ombud för 1 och 2: Advokat A.L

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
462 82 Vänersborg

SAKEN

Brygga inom strandskyddat område och Trossö-Kalvö-Lindö naturreservat på fastigheten A i Tanums kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med undanröjande av mark- och miljödomstolens dom och Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 28 januari 2014, Dnr 535-24808-2012 och 521-24809-2012, beviljar Mark- och miljööverdomstolen K-E.Loch G.M strandskyddsdispens samt tillstånd enligt reservatsföreskrifterna för en brygga om 2 x 12 meter med 5 meter spång enligt den lokalisering som framgår av den till länsstyrelsen gjorda anmälan om vattenverksamhet.

Dok.Id 1201416

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se				

Som villkor för strandskyddsdispensen gäller att rätten för de båda fastigheterna, B och C i Tanums kommun, att utnyttja den aktuella bryggan ska framgå av fastighetsregistret genom inskrivning av rättigheten i form av avtalsservitut eller annan åtgärd som tillförsäkrar fastigheterna rätten till brygga.

Målet återförvisas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län för ställningstagande till de eventuella försiktighetsmått som kan komma ifråga med anledning av den till länsstyrelsen gjorda anmälan om vattenverksamhet samt de erforderliga villkor som strandskyddsdispensen bör förenas med.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K-E.L och **G.M** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja dem dispens från strandskyddsbestämmelserna i enlighet med deras ansökan.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K-L.E och **G.M** har vidhållit de åberopade grunderna i mark- och miljödomstolen samt tillagt i huvudsak följande.

Deras bostadsfastigheter är belägna på en ö som saknar fast landförbindelse och reglerad båtförbindelse. En rättslig och faktisk åtkomst till fastigheterna förutsätter att man kan ta sig med egen båt till ön och där angöra och förtöja. De är således uppenbart att deras enskilda intresse av bryggplats vida överväger det allmänna intresset att inte ytterligare en mindre brygga för två båtar tillkommer på ön.

Samtliga övriga fastigheter på ön har säkerställda båt- eller bryggplatser. Ytterligare bostadsbebyggelse kan med hänsyn till gällande skydd uteslutas i framtiden varför det inte finns någon risk för att ett bifall till dispensansökan skulle leda till någon ”dominoeffekt” med ytterligare krav på bryggor på ön.

De har samordnat sin ansökan till att avse en gemensam brygga för två fastigheter för att minimera inverkan på allmänna intressen. De har dessutom valt en lokalisering i direkt anslutning till befintlig brygganläggning och på en plats som inte av den besökande allmänheten upplevs som jungfrulig. Platsen upptas inte bara av befintlig brygga, utan också av en sjöbod.

Uttrycket område i 7 kap. 18 c § miljöbalken torde inte blott omfatta platsen som fysiskt upptas av bryggan och sjöboden, utan även omfatta det närområde inom vilket

allemansträtten redan är påverkad av befintliga byggnader eller anläggningar. Även närområdet kring sjöboden, inklusive den gamla stenpiren, får därför anses ianspråktagna. I vart fall är påverkan på den allemansrättsliga tillgängligheten på platsen så marginell att den rimligen inte kunde ligga till grund för hinder mot tillämpning av 7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken.

Deras intresse av att få anlägga en brygga får betecknas som synnerligen tungt vägande och bör enligt majoriteten i mark- och miljödomstolen vid rätt lokalisering och utförande tillmätas företräde trots att området är mycket skyddsvärt. Ett förbud kan därför vid en intresseavvägning inte upprätthållas inom ramen för Europakonventionens egendomsskydd och 7 kap. 25 § miljöbalken. Att trots det kräva att de även uttömmar vägar att tvångsvis ta i anspråk andras bryggor innebär en nyskapad rättsprincip som står i strid med vår rättsordning.

De har gjort vad som skäligen bör ankomma på dem för att hitta en mindre ingripande lösning genom att rikta förfrågan till var och en av ägarna till de fem befintliga bryggorna på ön. De har fått avvisande svar. Såsom G.M klagade har även delägarna i D kontaktats. Sökandena har dock erhållit besked att samfällighetens brygga tekniskt inte går att förlänga, något som samfälligheten tidigare försökt, eftersom den yttre delen av bryggan i så fall hamnar i ett läge med strömmande vatten som gör att isen vintertid raserar förlängningen. Detta skäl får godtas som objektivt och rättsligt hinder för att tvinga in sig i anläggningen, särskilt utifrån anläggningslagens opinionsvillkor. Möjlighet till omprövning torde också saknas eftersom inga fastighetsmässiga, ändrade förhållanden har inträtt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

För dispens från gällande strandskydd krävs särskilda skäl. Enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken föreligger särskilda skäl om området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte. Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis i mark- och miljödomstolens bedömning att det i detta mål inte föreligger sådana särskilda skäl som anges i denna punkt.

Enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken föreligger särskilda skäl att ge dispens från strandskyddet om området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. Frågan i målet är om dispens från strandskyddet kan ges med stöd av denna punkt.

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att stor restriktivitet bör gälla i områden som är tillgängliga för allmänheten och i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet, t.ex. grunda mjukbottnar, landhöjningsområden och strandängar, och i tätbebyggda områden. Det måste klargöras vilket intresse den enskilde har av en dispens, vilken omfattning åtgärden måste ha för att den ska fylla sin funktion, vilka ytterligare effekter som måste påräknas, t.ex. muddringsarbeten eller förändrade strömningsförhållanden, och om behovet av anläggningen kan tillgodoses på något annat sätt utanför det strandskyddsområde som avses med upphävandet eller dispensen. Bedömningen av behovet får ske utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Hänsyn bör kunna tas till om det är fråga om en brygga som är avsedd för gemensamt nyttjande av flera boende i ett närområde (prop. 2008/09:119, s 105).

Av lagkommentaren till miljöbalken (Bengtsson m.fl. Miljöbalken. En kommentar, 1 januari 2014, Zeteo) framgår att det måste bedömas om behovet av en anläggning kan tillgodoses på annat sätt utanför strandskyddsområdet ifråga utan att det medför orimliga kostnader, tidsförluster eller andra olägenheter. När det gäller bryggor blir ofta frågan om de skulle kunna lokaliseras till ett annat strandområde där de får mindre skadliga effekter, t.ex. genom en gemensam brygganläggning i närheten.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Normalt utnyttjande av ett bostadshus på en ö utan landförbindelse eller reguljär båttrafik får anses kräva tillgång till en båtplats, vilket sökandenas bostadsfastigheter saknar. Sökandena har således ett tungt vägande behov av båtplatser. Sökandenas uppgifter om att förutsättningar för att på frivillig väg få tillgång till båtplats på ön saknas får godtas. Frågan blir därmed om det är rimligt att kräva att sökandena uttömmar möjligheterna att tvångsvis, genom t.ex. anläggningsförrättning, få tillgång till en båtplats på ön.

Mark- och miljödomstolen har i sin dom angett att med de starka skyddsintressen som gör sig gällande i området är det inte godtagbart att endast förlita sig på möjligheten till frivilliga avtal när det gäller lokalisering av nya båtplatser. I sökandens utredning om alternativa lokaliseringar bör därför, enligt mark- och miljödomstolen, också prövas om möjligheten att genom anläggningsförrättning eller dylikt ordna båtplatser vid någon redan befintlig brygga, t.ex. den befintliga bryggan på platsen eller gemensamhetsanläggningen D

Med tanke på de faktiska svårigheterna att utöka bryggan inom D framstår det som högst tveksamt om förutsättningar finns för sökandena att tvångsvis ansluta sig till den. Det är därför inte rimligt att sökandena först ska ha försökt få tillgång till en båtplats den vägen. Inte heller är det skäligt i detta fall att sökandena hänvisas till att tvångsvis söka sig en båtplats på någon annan befintlig enskild brygga. En anläggningsförrättning eller fastighetsbildningsåtgärd kan dessutom, om övriga berörda motsätter sig, innebära att sökandena under lång tid hindras att på ett ändamålsenligt sätt utnyttja sina fastigheter. Det är således inte rimligt att i detta fall kräva att sökandena först söker tvångsvis tillträde till bryggplats.

Det finns inte skäl att ifrågasätta uppgiften om att fastigheterna är de sista på ön som saknar tillgång till båtplats. Att klagandena söker en gemensam lösning för dessa två fastigheter ligger i linje med vad lagstiftaren i dessa situationer förespråkar. Även om det aktuella området är mycket skyddsvärt och skyddas såväl av riksintresse för naturvård och friluftsliv som naturreservat och Natura 2000-område kan den sökta åtgärdens påverkan på allmänhetens tillgång till naturområdet inte bedömas som annat än marginell. Bryggan är relativt väl lokaliserad med närhet till befintlig brygga och sjöbod vilket medför att den avhållande effekten på allmänheten blir begränsad. Bryggan kräver inte några muddringsarbeten och påverkan på djur- och växtlivet måste också bedömas vara begränsad.

Vid en sammantagen bedömning finner Mark- och miljööverdomstolen att behovet av båtplats inte utan stora olägenheter och tidsförluster kan tillgodoses utanför det aktuella området. Det finns därför särskilda skäl för dispens från strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen finner vidare att inte heller naturreservatsföreskrifterna utgör hinder mot att bevilja dispensen. Åtgärden kan därutöver inte anses på ett betydande sätt kunna påverka miljön i aktuellt Natura 2000-område, varför tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken inte krävs.

Länsstyrelsens beslut om avslag på ansökan om dispens från bestämmelserna om strandskydd liksom länsstyrelsen i samma beslut intagna förbud att anlägga bryggan ska mot denna bakgrund undanröjas.

För att undvika att framtida ägare av fastigheterna blir utan bryggplats på liknande sätt som klagandena, vilket skulle kunna leda till behov av ytterligare bryggor, bör fastigheternas rätt att utnyttja bryggan säkras för framtiden genom inskrivning av rättigheten i form av avtalsservitut eller annan åtgärd som tillförsäkrar fastigheterna rätt till brygga. Dispensen bör därför förenas med villkor om detta.

Då ansökan till länsstyrelsen omfattade en anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken och då det kan finnas skäl för länsstyrelsen att med stöd av förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. förelägga verksamhetsutövaren att vidta eventuella försiktighetsmått med anledning av denna anmälan samt då det också kan finnas skäl för länsstyrelsen att föreskriva om de erforderliga villkor som strandskyddsdispensen bör förenas med, ska målet visas åter till länsstyrelsen för ställningstagande till dessa frågor.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Gösta Ihrfelt, referent, tekniska rådet Karina Liljeroos och tf. hovrättsassessorn Joel Björk-Werner.

Föredragande har varit Helen Agah.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-12-03
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 646-14

KLAGANDE

1. K-E.L

2. K.L

3. G.M

Ombud: Advokaten A.L

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
462 82 Vänernsborg

ÖVERKLAGADE BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 28 januari 2014 i ärende nr 535-24808-2012 och 521-24809-2012, se bilaga 1.

SAKEN

Brygga inom strandskyddat område och Trossö-Kalvö-Lindö naturreservat på fastigheten A i Tanums kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 266600

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

YRKANDEN M.M.

K-E.L, K.L och G.M har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra det överklagade beslutet och bevilja dem dispens från strandskydd och gällande naturreservatsföreskrifter för uppförandet av en brygga på fastigheten A i enlighet med deras ansökan. De har även yrkat att domstolen företar syn på platsen. De har utvecklat sin talan med följande skäl:

Bakgrund

G.M och J.M äger fastigheten B som är en bebyggd bostadsfastighet. K-E.L och K.L äger fastigheten C, likaledes en med fritidshus bebyggd bostadsfastighet. Båda fastigheterna saknar egen strand. Det saknas en fast förbindelse med Havstenssund, varför samtliga boende på ön sålunda är beroende

av åtkomst av sina fastigheter med båt. År 1963 inrättades naturreservat för hela Kalvö/Trossö/Lindö. Reservatsföreskrifterna innefattade, och innefattar alltså, förbud mot ett flertal förfoganden över mark och vatten i syfte att bevara landskaps- och naturmiljön på ön. Såvitt nu är ifråga innefattar reservatsbestämmelserna ett förbud mot anläggande av nya bryggor annat än för tillgodoseende av den bofasta befolkningens behov. Reservatsföreskrifterna bör läsas i ljuset av den befolknings- och bosättningssituation som rådde vid tiden för reservatsbildningen. Med bofast befolkning bör vid en tillämpning idag inrymmas såväl permanent- som fritidsboende på ön, eftersom behovet av ankoringsplats är likartat för de båda typerna av fastigheter.

Då det saknas allmän båtförbindelse till Trossö är fastighetsägarna av B och C hänvisade till att med egen båt ta sig till ön. Det saknas därvid såväl praktisk som rättslig möjlighet för klagandena att på rimligt avstånd från fastigheterna anordna förtöjningsplats vid befintliga bryggor. Inte heller i Kalvö hamn finns båtplatser att tillgå annat än efter många års, eller till och med decenniers, kötid. Någon annan rätt till egen brygga än den som ligger till grund för nu aktuell dispensansökan finns inte. Hittills har klagandena fått bereda sig båtplats på olika håll genom tillfälliga medgivanden av bryggägare, med åtföljande

osäkerhet om möjligheterna att vid tid till annan kunna vistas på sina fastigheter. Den plats som klagandenas dispensansökan avser var, såvitt känt, ianspråktagen vid reservatsbildningen år 1963 med en brygga. Resterna av denna finns alltså kvar på platsen i form av stenfundamentet. Cirka 10 meter från denna plats finns redan en befintlig och tillåten brygga med fast anslutning i sten och betong. Nuvarande trädel av bryggan har nyligen anlagts som ersättning för en tidigare. Länsstyrelsen har i sitt beslut enbart vägt in allmänna intressen i form av det generella skyddet för växt- och djurlivet samt allmänhetens tillträde till strandområden. Någon avvägning av reella förhållanden på platsen, eller beaktande av enskilda intressen, har inte lämnat några spår i länsstyrelsens beslutsmotivering. Beslutet är enligt klagandena bristfälligt och felaktigt grundat av följande skäl.

Dispensskäl

Med uttrycket "område" i 7 kap 18 c § avses inte enbart den specifika plats som ämnas upptas av en byggnad eller anläggning, utan även av den kringliggande mark som visuellt och fysiskt hänger samman med platsen. Applicerat på Hästebukten inrymmer uppenbart "området" den befintliga trä- och betongbrygga som anlagts blott tio meter från den sökta lokaliseringen. Det har just varit det lagenliga ianspråktagandet av området för brygga som utgjort skäl för klagandena att söka samlokalisera sitt behov av brygga till denna plats. Området är sålunda redan ianspråktaget för brygga och båtplatser. En tillkommande brygga 10 meter därifrån medför inte någon ytterligare påverkan på allmänhetens benägenhet att vistas i strandområdet. Det stenfundament som finns kvar efter den tidigare bryggan på platsen kommer vidare att lämnas intakt av den planerade bryggan. Någon fysisk påverkan på bottenmiljön genom avlägsnandet av stenarna kommer alltså inte att ske. Påverkan är begränsad till den skuggbildning som bryggan åstadkommer jämte de pålar som avses nedbringas i botten vid anläggandet. Det är inte visat att bottenmiljön på platsen hyser något skyddsvärt växt- eller djurliv som härigenom skulle åsamkas någon som helst negativ skada eller påverkan. I vart fall kan sådan påverkan bedömas vara så marginell att den inte ensam kan uppbära ett avslag på dispensansökan. Klagandena åberopar mot ovanstående bakgrund, att området där den sökta bryggan ska lokaliseras redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att det

saknar betydelse för strandskyddets syften om ytterligare en brygga tillkommer på platsen.

Proportionalitet

Som ovan framhållits, har länsstyrelsen såvitt framgår av beslutsskälerna, inte alls invänt föreliggande enskilda intressen hos klagandena att säkerställa åtkomsten av sina fastigheter och har därmed inte heller ställt påtalade allmänna intressen i proportion därtill. Eftersom fastigheternas åtkomst och utnyttjande är avhängigt att klagandena har faktisk och rättslig tillgång till angöringsplats på Trossö, väger förstås deras intresse av att få anlägga en mindre brygga i fastigheternas närhet mycket tungt. Utifrån en rimlig och nutida tillämpning av naturreservatsföreskrifterna bör klagandena tolkningsvis likställas med bofast befolkning på ön, eftersom det objektiva behovet av angöringsplats för båt är detsamma. Det allmänna intresset av att det på just den aktuella platsen vid Hästebukten endast finns en och inte två mindre bryggor, måste betecknas som litet. I den mån man skulle kunna skönja en tillkommande påverkan på allemansrätten torde denna vara så marginell att den kan bortses från vid en korrekt dispensprövning. I den mån det skulle kunna konstateras en påverkan av en ny brygga på bottenmiljön på platsen, har inte heller en sådan effekt eller sådan tyngd att den kan uppväga klagandenas behov av att tillskapa en angöringsplats för åtkomsten av deras fastigheter. Länsstyrelsens beslut strider därmed mot 7 kap 25 § miljöbalken och står inte i samklang med rättsnormer om proportionalitet mellan enskilda och allmänna intressen.

Klagandena påkallar att tingsrätten företar syn på platsen till styrkande av att förutsättningar för dispens från strandskydd är förhanden. Med synen avses påvisas att allemansrätten inte skulle påverkas på just denna plats genom ytterligare en brygga samt att en dispens tillgodoser ett enskilt intresse som är betydligt större än allmänna intressen på aktuell plats.

Vidare påkallas förhör med G.M och K-E.L till belysning av svårigheterna att nyttja de båda fastigheterna utan den sökta bryggan.

Länsstyrelsen har i yttrande yrkat att överklagandet ska avslås samt tillagt i huvudsak följande. Klaganden motsätter sig att länsstyrelsen har nekat dispens för att uppföra brygga på fastigheten A i Tanums kommun. Klaganden måste ta egen båt för att nå till sina fastigheter då ön saknar fast båtförbindelse. Länsstyrelsens bedömning är att det inte är någon rättighet att ha en egen brygga även om boende finns på en ö utan allmän båtförbindelse. Något särskilt skäl, enligt strandskyddslagstiftningen, som påvisar detta, finns inte heller. Även om en brygga är en anläggning som, till sin funktion måste ligga vid vattnet, vilket kan vara ett särskilt skäl för dispens, får inte strandskyddets syften motverkas av att en dispens lämnas. Länsstyrelsens bedömning är att den aktuella bryggan inskränker på allmänhetens möjlighet att vistas på och passera förbi platsen, vilket motverkar strandskyddets syften. Att det finns en befintlig brygga i närheten förändrar inte detta. För varje brygga som anläggs försvinner mark som idag är allemansrättsligt tillgänglig. Strandskyddet och naturreservatets skyddsvärden urholkas succesivt. På Tanums-Kalvö finns ett antal befintliga bryggor. Vid en förlängning av en redan befintlig brygga *kan* särskilda skäl för strandskyddsdispens finnas, likaså om en brygga anläggs inom ett område där det finns ett flertal befintliga bryggor och ytterligare en brygga inte motverkar strandskyddets syften. I överklagandet anges att den aktuella platsen år 1963 var ianspråktagen med en brygga och rester av denna finns kvar i form av stenfundament. Att en brygga fanns på den aktuella platsen 1963, är inget skäl för att bevilja strandskyddsdispens. Om en anläggning försvinner från en plats finns det möjlighet att få strandskyddsdispens för att ersätta denna. För att detta ska kunna ske krävs, enligt praxis, att ansökan om dispens lämnas in till Länsstyrelsen något år efter att anläggningen försvunnit/raserats/förstörts/brunnit. Dröjer det längre återgår den aktuella marken till att vara tillgänglig för allmänheten och det särskilda skälet att en plats är ianspråktagen kan inte längre åberopas.

I överklagandet anges att klaganden inte tycker att Länsstyrelsen har tagit hänsyn till proportionalitetsprincipen. Länsstyrelsen å sin sida, bedömer att proportionalitetsprincipen har aktualiserats vid ärendets handläggning.

Länsstyrelsen har gjort en bedömning att en brygga på den aktuella platsen strider mot strandskyddets syften. Länsstyrelsens bedömning är att en brygga på den aktuella platsen skulle medföra en betydande skada för det rörliga friluftslivet. Strandskyddsbestämmelserna måste ses i ett större och långsiktigare perspektiv än att klaganden får uppföra en brygga just på denna plats. Tanums-Kalvö är en större ö där ett flertal befintliga bryggor finns. Det är således fullt möjligt att bryggplatser kan beredas i anslutning till redan befintlig bryggor eller genom förtätning av de bryggområden som finns. Att neka strandskyddsdispens på den aktuella platsen är inte att gå för långt på med hänsyn till de enskilda intressena.

Vattenområdet för den planerade bryggan är ett grundområde och samtliga grundområden inom djupintervallet 0-6 meter har ett mycket stort värde som yngelplatser och uppväxtområde för fisk och andra marina organismer. Den planerade bryggan kan komma att påverka det marina livet negativt. Länsstyrelsens inställning är att nya bryggor i grundområden bör ske restriktivt och endast på platser där minsta möjliga intrång erhålls ur natur- och miljösynpunkt.

Enligt 11 kap 6 § MB får en vattenverksamhet bedrivas endast om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheten av den. Att förbjuda vattenverksamheten på den aktuella platsen är inte att gå för långt med hänsyn till de allmänna och enskilda intressena.

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

DOMSKÄL

Dispens från strandskyddsbestämmelserna får meddelas endast om det föreligger särskilda skäl. Klagandena har i aktuellt mål som särskilda skäl för beviljade av bryggan anfört att bryggan är en sådan anläggning som måste ligga vid vattnet och att platsen där bryggan är belägen är ianspråktagen på grund av den befintliga brygga som ligger i anslutning till den plats där ifrågavarande brygga är tänkt att anläggas.

Mark som har tagits i anspråk utgörs ofta av etablerad hemfridszon eller beslutad tomtplats runt bostadshus. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning är inte närvaron av en befintlig brygga eller förhållandena i området i övrigt sådana att platsen kan anses ha tagits i anspråk på ett sätt som gör att den saknar betydelse för strandskyddets syften. Det föreligger därför inte sådana särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c § första punkten miljöbalken. Det är däremot uppenbart att en brygga är en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet. För att särskilda skäl ska föreligga enligt lagrummets tredje punkt krävs emellertid att behovet (av båtplatser) inte kan tillgodoses utanför området. I lagmotiven (prop. 2008/09:119 s. 105) anges bl.a. följande: *”Stor restriktivitet bör gälla i områden som är tillgängliga för allmänheten och i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet, t.ex. grunda mjukbottenar, landhöjningsområden och strandängar, och i tätbebyggda områden. Det måste klargöras vilket intresse den enskilde har av en dispens, vilken omfattning åtgärden måste ha för att den ska fylla sin funktion, vilka ytterligare effekter som måste påräknas, t.ex. muddringsarbeten eller förändrade strömningsförhållanden, och om behovet av anläggningen kan tillgodoses på något annat sätt utanför det strandskyddsområde som avses med dispensen. Bedömningen av behovet får ske utifrån förhållandena i det enskilda fallet. --- Hänsyn bör kunna tas till om det är fråga om en brygga som är avsedd för gemensamt nyttjande av flera boende i ett närområde.”*

Det nu aktuella området är mycket skyddsvärt såväl från allemansrättslig synpunkt som från naturvårdssynpunkt. Utrymmet för att bevilja strandskyddsdispenser för ny brygga är därmed ytterst litet. Samtidigt är de klagandes enskilda intresse - att säkerställa tillgången till sina bostadsfastigheter – av sådan styrka att det, med rätt lokalisering och utförande av båtplatserna, bör tillmätas företräde. Vid denna bedömning fäster domstolen också avseende vid att klagandenas fastigheter är de enda kvarvarande på ön som inte har säkrad tillgång till båtplats och att det därför inte föreligger risk för beaktansvärda krav på ytterligare båtplatser.

Av förhöret med G.M framgår att han frågat samtliga brygginnehavare på ön, inklusive bryggsamfälligheten, om båtplats, men fått nekande besked. Han har haft kontakt med företrädare för den kommunala hamnen, men fått besked att han kan räkna med decenniumlånga kötider för någon av de nio båtplatser som finns där. Han har också redovisat den kommunala köpolicyn, av vilken framgår att han och makarna L, såsom fritidshusboende, är lågprioriterade. Det framstår därför som att det saknas rimliga förutsättningar att genom frivilliga avtal tillskapa båtplatser vid redan befintliga bryggor.

Med de starka skyddsintressen som gör sig gällande i området är det enligt domstolens uppfattning inte godtagbart att endast förlita sig på möjligheten till frivilliga avtal när det gäller lokalisering av nya båtplatser. Det ligger i sakens natur att det oftast innebär mindre olägenheter för de allmänna intressena att lokalisera nya båtplatser till redan befintliga bryggor. I sökandens utredning om alternativa lokaliseringar och utföranden bör därför också prövas möjligheten att genom anläggningsförrättning e.dyl. ordna båtplatser vid någon redan befintlig brygga, t.ex. den befintliga bryggan på platsen eller gemensamhetsanläggningen D

Sammantaget finner mark- och miljödomstolen att klagandenas intresse av båtplatser är mycket starkt, men att det inte är visat i målet att behovet av båtplats inte kan tillgodoses genom annan, lämpligare lokalisering. Det är därför inte heller visat att det enskilda intresset av att ha båtplatser på just den ansökta platsen är så starkt att det väger tyngre än det allmänna strandskyddsintresset. Överklagandet ska därför avslås.

Skiljaktig mening, se [bilaga 2](#).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 427)

Överklagande senast den 29 december 2014.

Ove Järholm

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors (skiljaktig). Föredragande har varit beredningsjuristen Ramona Liveland.

Skiljaktig mening i mark- och miljödomstolen

Tekniska rådet Gunnar Barrefors är av skiljaktig mening och anför följande.

Jag anser att det är uppenbart att såväl M som L är i stort behov av båtplats på inte allt för långt avstånd till respektive fastigheter. Utöver vad ordföranden angett om områdets betydelse avseende allmänhetens tillträde till aktuellt strandområde anser jag att följande aspekter behöver beaktas. Den ansökta bryggan är avsedd för gemensamt att betjäna båda fastigheternas uppenbara behov av båtplats. Vidare innebär såväl bryggans konstruktion som val av plats att påverkan på djur- och växtliv av brygga och båtar begränsas så att den endast i ringa omfattning blir högre jämfört med vad som gäller vid ankring i Brokilen som är det huvudsakliga alternativet. Ordförandens krav på att M och L först behöver försöka genomföra en anläggningsförrättning vid en redan befintlig brygga anser jag vara oproportionerligt då resultatet är osäkert och riskerar att fördröja möjligheten till bryggplats med flera år. Jag anser inte heller att anläggandet av brygga möter hinder av reservatsföreskrifterna. Målet borde därför enligt min mening ha resulterat i att strandskyddsdispens och dispens från reservatsföreskrifterna meddelats.

Gunnar Barrefors

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.